

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

گروه روان شناسی

بررسی رابطه سبک های عشق و سبک های دلبستگی با رضایت زناشویی و کیفیت زندگی در

معلمان

استاد راهنما:

دکتر نیلوفر میکائیلی

استاد مشاور:

دکتر حسین قمری

توسط:

لیلا ابراهیمی شام اسبی

دانشگاه محقق اردبیلی

تابستان ۹۱

بررسی رابطه سبک های عشق و سبک های دلبستگی با رضایت زناشویی و کیفیت زندگی در

معلمان

توسط:

لیلا ابراهیمی شام اسبی

پایان نامه برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته روان شناسی عمومی

از

دانشگاه محقق اردبیلی

ایران-اردبیل

ارزیابی و تصویب شده توسط کمیته پایان نامه با درجه
دکتر نیلوفر میکائیلی (استاد و راهنما و ریس کمیته) استاد یار
دکتر اوشا برهمند (داور داخلی)..... دانشیار
دکتر حسین قمری (استاد مشاور)..... استادیار

شهریور- ۱۳۹۱

نام خانوادگی دانشجو: ابراهیمی شام اسبی	نام: لیلا
عنوان پایان نامه: بررسی رابطه سبک های عشق و سبک های دلبستگی با رضایت زناشویی و کیفیت زندگی معلمان زن	
استاد راهنما: دکتر نیلوفر میکائیلی	استاد مشاور: دکتر حسین قمری
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد رشته: روان شناسی گرایش: عمومی	دانشگاه: محقق اردبیلی
دانشکده: علوم تربیتی و روانشناسی تاریخ فارغ التحصیلی: ۱۳۹۱	تعداد صفحه: ۱۳۳
کلید واژه‌ها: سبک های عشق، سبک های دلبستگی ، کیفیت زندگی و رضایت زناشویی	
<p>چکیده:</p> <p>هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه سبک های عشق و سبک های دلبستگی با کیفیت زندگی و رضایت زناشویی معلمان زن شهرستان اردبیل بود. این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه معلمان شهر اردبیل می باشد نمونه آماری ۱۰۰ نفر است که به روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند ابزار پژوهش عبارتند از: پرسشنامه های سبک عشق هندریک، سبک های دلبستگی هازان و شیور، کیفیت زندگی و رضایت زناشویی انریچ. نتایج حاصل از ضریب همبستگی پیرسون نشان داد بین بعضی از سبک های عشق و سبک های دلبستگی با رضایت زناشویی و کیفیت زندگی رابطه مثبت معنی دار وجود دارد. و سبک های عشق رمانتیک ، تفننی و واقع گرا و سبک دلبستگی ایمن رضایت زناشویی را و سبک های رمانتیک، تفننی، واقع گرا و دوستانه و سبک دلبستگی ایمن، کیفیت زندگی را پیش بینی می کند.</p>	

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: کلیات پژوهش
۲	مقدمه
۵	بیان مسأله
۹	ضرورت و اهداف پژوهش
۱۰	سؤالات پژوهش
۱۱	فرضیه های پژوهش
۱۲	اهداف پژوهش
۱۲	تعاریف نظری و عملیاتی متغیرها
۱۵	فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهشی
۱۶	مقدمه
۱۶	کیفیت زندگی
۱۷	ابعاد کیفیت زندگی
۱۸	کیفیت زندگی از دیدگاه دانشمندان
۱۸	ذهنی بودن کیفیت زندگی
۱۹	دیدگاه مورد پذیرش سازمان بهداشتجهانی
۲۰	کیفیت زندگی و رضایت از زندگی
۲۰	رضایت زنا شویی
۲۱	رویکرد های نظری به رضایتمندی زناشویی
۲۴	عوامل موثر در رضایتمندی زناشویی
۲۵	عشق
۲۵	تعاریف عشق
۲۷	روانشناسی عشق
۲۸	نیاز انسان ها به عشق ورزی
۲۸	نظریه های تبیین کننده عشق

۲۹	نظریه رابین
۲۹	نظریه هاتفیلد
۳۰	نظریه جان لی
۳۱	نظریه اشترنبرگ
۳۴	نظریه زوبین
۳۴	انواع عشق
۳۴	عشق اروس (رمانتیک)
۳۵	عشق لودوس (عشق تفننی)
۳۶	عشق پراگما (عشق واقع گرا)
۳۷	عشق استورگ (عشق دوستانه، همدلانه)
۳۷	عشق مانیا (وابسته)
۳۸	عشق اگاپه (عشق الهی، فداکارانه و ایثارگر)
۳۹	مروری بر تاریخچه دلبستگی
۴۰	پیدایش دلبستگی در کودک
۴۱	نظام دلبستگی
۴۲	مفهوم حساسیت
۴۳	سیستم اکتشافی
۴۳	انتقال الگوهای دلبستگی از یک نسل به نسل
۴۳	نظریه های دلبستگی
۴۳	نظریه روان تحلیل گری
۴۵	نظریه اریکسون
۴۶	نظریه ارتباط موضوعی
۴۶	ملانی کلاین
۴۷	مارگارت ماehler
۴۸	رفتاری نگر
۴۹	نظریه یادگیری
۴۹	نظریه شناختی
۴۹	نظریه بالبی
۵۰	نظریه کردارشناختی
۵۰	انواع دلبستگی

۵۰	دسته ی ایمن:
۵۱	دل بسته نایمن- اجتنابی:
۵۱	دل بسته نایمن- دو سوگرا.....
۵۲	مراحل ایجاد دل بستگی
۵۲	مرحله پیش دل بستگی (تولد تا ۶ هفتگی).....
۵۲	مرحله دل بستگی در حال انجام (۶ هفتگی تا ۸-۶ ماهگی).....
۵۳	مرحله دل بستگی واضح (۸-۶ ماهگی تا ۱۸ ماهگی ۲ سالگی).....
۵۳	تشکیل رابطه ی متقابل (۱۸ ماهگی تا ۲ سالگی و بعد از آن).....
۵۳	عوامل مؤثر بر ایمنی دل بستگی.....
۵۴	فرصت دل بستگی.....
۵۴	کیفیت پرستاری.....
۵۵	ویژگی های نوباوه.....
۵۵	شرایط خانوادگی.....
۵۶	دل بستگی در بزرگسالان.....
۵۷	تحقیقات مربوط به کیفیت زندگی.....
۵۸	تحقیقات مربوط به سبک های عشق با رضایت زناشویی.....
۶۰	تحقیقات مربوط به سبک های دل بستگی با رضایت زناشویی.....
۶۳	تحقیقات مربوط به سبک های دل بستگی و عشق با رضایت زناشویی.....
۶۴	فصل سوم: روش بررسی.....
۶۵	مقدمه.....
۶۵	روش پژوهش.....
۶۵	نمونه پژوهش.....
۶۵	ابزارهای جمع آوری اطلاعات.....
۶۵	پرسشنامه کیفیت زندگی
۶۶	پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ.....
۶۷	پرسشنامه سبکهای عشق هندریک.....
۶۸	پرسشنامه سبکهای دل بستگی هازان و شیور.....
۶۹	روش اجرا.....
۶۹	روش تجزیه و تحلیل آماری
۷۰	فصل چهارم: یافته های پژوهش.....

۷۱	مقدمه.....
۷۱	یافته های جمعیت شناختی.....
۷۳	یافته های توصیفی.....
۷۵	یافته های مربوط به فرضیه ها و سؤالات پژوهش.....
۸۳	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری.....
۸۴	مقدمه.....
۸۴	بحث و نتیجه گیری.....
۸۹	محدودیتها.....
۸۹	پیشنهادهای پژوهش.....
۹۰	پیشنهادهای کاربردی.....
۹۱	منابع.....

فهرست جداول

صفحه	جدول
۶۸	جدول ۱-۴: توزیع فراوانی و درصد تحصیلات معلمان زن.....
۶۹	جدول ۲-۴: توزیع فراوانی و درصد تعداد فرزندان معلمان زن.....
۶۹	جدول ۳-۴: توزیع فراوانی و درصد سن معلمان زن.....
۷۰	جدول ۴-۴: توزیع فراوانی و درصد مدت زمان ازدواج معلمان زن.....
۷۰	جدول ۵-۴: میانگین و انحراف معیار متغیر کیفیت زندگی در معلمان زن.....
۷۱	جدول ۶-۴: میانگین و انحراف معیار متغیر رضایت زناشویی در معلمان زن.....
۷۱	جدول ۷-۴: میانگین و انحراف معیار متغیر سبک های عشق در معلمان زن.....
۷۲	جدول ۸-۴: میانگین و انحراف معیار متغیر سبک های دلبستگی در معلمان زن.....
۷۳	جدول شماره ۹-۴: ماتریس ضریب همبستگی متغیر سبک های عشق با کیفیت زندگی.....
۷۴	جدول شماره ۱۰-۴: ماتریس ضریب همبستگی متغیر سبک های دلبستگی با کیفیت زندگی.....
۵۷	جدول شماره ۱۱-۴: ماتریس ضریب همبستگی متغیر سبک های عشق با رضایت زناشویی.....
۷۶	جدول شماره ۱۲-۴: ماتریس ضریب همبستگی متغیر سبک های دلبستگی با رضایت زناشویی.....
۷۷	جدول ۱۳-۴: نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیری رضایت زناشویی بر روی سبک های عشق معلمان زن.....
۷۸	جدول ۱۴-۴: نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیری رضایت زناشویی بر روی سبک های دلبستگی معلمان زن.....
۷۹	جدول ۱۵-۴: نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیری کیفیت زندگی بر روی سبک های عشق معلمان.....
۸۰	جدول ۱۶-۴: نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیری کیفیت زندگی بر روی سبک های دلبستگی معلمان زن.....

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

واژه کیفیت زندگی^۱ سرچشمه روشنی ندارد. کیفیت زندگی اگر چه جذابیت و معنی عام دارد، یک تعریف پذیرفته شده عام ندارد. به هر حال در بیان کلی، کیفیت زندگی به مولفه های کامیابی یا رضایتمندی بیشتر یا کمتر در زندگی مردم مربوط می شود. مفهوم کیفیت زندگی چند مفهوم جالب توجه دارد:

الف: تنها به زندگی انسان ارجاع دارد.

ب: به ندرت در صیغه جمع بکار رفته است.

ج: به عنوان یک عبارت عام و غیر قابل تقسیم می باشد که معنایش می تواند ناب و خالص باشد.

د: مشکل است که آن را به هر رده مجزا از علوم مرتبط با جامعه شناسی طبقه بندی نمود (لطفی ، ۱۳۸۸).

در میان تعاریف بسیاری که برای کیفیت زندگی پیشنهاد شده دو نوع تعریف معتبر وجود دارد که برای سنجش و اندازه گیری در تحقیق به کار رفته اند. اولاً کیفیت زندگی کلی و عام که متمرکز بر اهداف و نیاز های فردی و ارزیابی از چگونگی مدیریت رابطه بین معیار های درونی و بیرونی توسط فرد است. از طرف دیگر، کیفیت زندگی مرتبط با سلامت بر نشانه های مستقیم مرتبط با بیماری و نقایص مربوط به آن متمرکز است (مانسینی^۲ همکاران، ۲۰۰۳).

ازدواج یکی از مهمترین رویدادهایی است که تقریباً تمام ابعاد زندگی انسان را تحت تاثیر قرار می دهد. ازدواج بارزترین تجلی عشق و محبت در چارچوب مورد قبول جامعه است. در واقع ازدواج پاسخ به نیازی است که انسان به عشق و محبت دارد. تحقیقات نشان می دهد که بیش از ۹۰ درصد مردان و زنان دنیا لاقلاً در مقطعی از زندگی خود ازدواج می کنند. زن و مردی که با هم ازدواج می کنند،

^۱ - life quality

^۲ - mancini

باید بتوانند خود را با نیم قرن تحولات اجتماعی و رشد و تغییرات متقابل یکدیگر تطبیق دهند. در هر ازدواج، رضایت از ازدواج از اهمیت به سزایی برخوردار است، و متغیرهای گوناگونی بر این احساس رضایت مندی تاثیر می گذارند (معروضی و همکاران، ۱۳۸۳). رضایت از رابطه زناشویی بر میزان سلامت روانی، جسمانی، رضایت از زندگی، موفقیت در شغل و ارتباطات اجتماعی موثر بوده و یکی از مهمترین شاخصهای رضایت از زندگی است. متغیرهای متعددی بر رضایت زناشویی موثرند (جنیدی و همکاران، ۱۳۸۶). هیچ جامعه ای نمی تواند ادعای سلامت کند مگر این که از خانواده های سالم برخوردار باشد، ازدواج و روابط زناشویی مقدمه تشکیل خانواده است. عوامل گوناگونی از جمله رضایت زناشویی بر سلامت خانواده تاثیر می گذارد از طرفی تحقیقات نشان میدهد که عوامل متعددی در ایجاد و عدم ایجاد رضایت زناشویی سهم مهمی دارند (ضیایی و همکاران، ۱۳۸۰).

از جمله عواملی که می تواند در سازگاری زناشویی موثر باشد، عشق است. عشق مفهومی انتزاعی است بدون شک تعریف آن با استفاده از کلمات و واژه ها دشوارترین عملی است که انجام می شود و این درحالی است که حتی در باب ماهیت آن هیچ نظریه مشترک و عموماً پذیرفته شده ای وجود ندارد. همیشه در زمینه ی عشق ابهام ها و سردرگمی هایی وجود داشته است (پاتو، ۱۳۸۱). مورتی و راتزین (۱۹۹۶) اعتقاد دارند که شاید برخی از سردرگمی ها در این زمینه به جهت نگرش های دوسوگرانه ای است که علم نسبت به پژوهشهای مربوط به عشق داشته است: یکی عشق با ماهیت روانشناختی و دیگری عشق با ماهیت ادبی (بوسکالیا، ۱۳۷۰). به اعتقاد لاکان (۱۹۸۸) عشق لحظه و تبلور آرزومندی بشری است. ریک معتقد بود که عشق جستجوی رستگاری است.

اشترنبرگ (۱۹۸۸) نظریه ی مثلثی عشق را مطرح کرد. وی مفهوم عشق را در سه جزء کلی که می توانند اضلاع یک مثلث باشند شرح داده است: جزء صمیمیت که شامل احساس نزدیکی، برقراری ارتباط متقابل و دل بستگی در رابطه است، جزء شور و اشتیاق که مبتنی بر انگیزش های جنسی و جذابیت های جسمانی است و جز تعهد و تصمیم که در کوتاه مدت به شکل تصمیم برای رابطه و در طولانی مدت به شکل تعهد و احساس مسئولیت برای حفظ و تداوم آن رابطه تظاهر می یابد. این سه جز در ترکیب با یکدیگر، ۸ نوع متفاوت از عشق را به وجود می آورند که هر کدام ویژگی ها، معایب و محاسن خاص خود را دارند، به طوری که برخی از انواع عشق با سطوح بالاتری از رضایتمندی در رابطه زوجی همبستگی دارند.

از دیگر عوامل موثر بر رضایت زناشویی می توان به سبک های دلبستگی اشاره کرد. دلبستگی نخستین بار توسط بالبی به عنوان کشاننده نخستین مطرح شد، دلبستگی طی نخستین روابط والدین با کودک ساخته می شود؛ سپس همزمان با رشد کودک، دستخوش دگرگونی های چندی می شود و به عنوان شیوه ای مشخص، تاثیر خود را بر شیوه ی برقراری ارتباط در تمامی جنبه ها تا پایان عمر حفظ می کند. در واقع نخستین کنش وری های کودک با موضوع دلبستگی موجب شکل گیری سامانه هایی از رفتارهای دلبستگی می شود، که جزء مکمل کل رفتار انسان از گهواره تا گور به شمار می رود. بررسی ها نشان داده است که گر چه شکل گیری دلبستگی در انسانها به طور قطع اتفاق می افتد، اما چگونگی ارتباطهای آغازین کودک با پرستار موجب شکل گیری دلبستگی های متفاوت می شود (بالبی، ۱۹۸۰؛ به نقل از محمودی، ۱۳۸۸).

بیان مسئله و فرضیات:

سازمان جهانی بهداشت (۱۹۹۷) کیفیت زندگی را دربرگیرنده، خوشحالی، رضایت از زندگی، بهزیستی، شکوفایی، بی‌نیازی و رهایی از فقر، کارکرد هدفمند، بهزیستی جسمانی، روانی و اجتماعی کامل، نه صرفاً نبود بیماری می‌داند (شلدون ۲۰۰۰؛ به نقل از راپلی، ۲۰۰۳). معیارهایی مانند، کامیابی، رضایت، بیکاری اندک، بهزیستی روان‌شناختی، لذت‌آز زندگی و آزادی را نشانه‌های کیفیت زندگی معرفی نمود.

علی‌رغم اینکه درمورد تعریف کیفیت زندگی چالش‌های متعددی وجود دارد، ولی متخصصین در محدوده‌ای از مفاهیم با هم اتفاق نظر دارند. بعضی از متخصصان درمورد ذهنی بودن و پویا بودن این مفهوم توافق دارند. اغلب آنها معتقدند کیفیت زندگی یک مفهوم چند بعدی و دربرگیرنده حقایق مثبت و منفی زندگی است. از طرفی عده‌ای آن را یک مفهوم فردی قلمداد می‌نمایند، به این معنا که حتماً باید توسط خود شخص، براساس نظر او و نه فرد جایگزین تعیین گردد (فرچ، ۱۹۹۴، ۱۹۹۳).

ازدواج را می‌توان یکی از مهمترین تصمیم‌گیری‌ها در زندگی هر فرد دانست و رضایتمندی از ازدواج یکی از اصلی‌ترین عوامل تعیین‌کننده کیفیت زندگی و سلامت روانی هر فرد می‌باشد (حفاظی‌طرقبه و همکاران، ۱۳۸۵).

رضایت زناشویی عبارت است از احساسات عینی از خشنودی، رضایت و لذت تجربه شده توسط زن یا شوهر موقعی که همه جنبه‌های ازدواجشان را در نظر می‌گیرند (الیس^۱، ۱۹۸۹؛ به نقل از عطاری و همکاران، ۱۳۸۵). بررسی عوامل موثر در رضایت زناشویی از این جهت حائز اهمیت است که رضایت فرد از زندگی زناشویی بخش مهمی از سلامت فردی محسوب می‌گردد. در واقع ارتباط با همسر جنبه مرکزی زندگی عاطفی و اجتماعی یک فرد است و نارضایتی زناشویی می‌تواند به توانایی زن و شوهر برای برقراری روابط رضایتمندانه با بچه‌ها و سایر اشخاص خارج از خانواده آسیب برساند. رضایت یک فرد از زندگی زناشویی به منزله رضایت وی از خانواده محسوب می‌شود و رضایت از خانواده به مفهوم رضایت از زندگی بوده و در نتیجه تسهیل در امر رشد و تعالی و پیشرفت مادی و معنوی جامعه را در بر خواهد داشت. می‌توان رضایت زناشویی را به عنوان یک موقعیت روان‌شناختی در نظر گرفت که خود به خود به

^۱ - Ellis

وجود نمی آید، بلکه مستلزم تلاش هر دو زوج است به ویژه در سال های اولیه رضایت زناشویی بسیار بی ثبات است و روابط در معرض بیشترین خطر قرار دارند (احمدی، نبی پور، کیمیایی و افضلی، ۲۰۱۰). محققان به هنگام مطالعه رضایت زناشویی در طول دوران ازدواج دریافتند که رضایت زناشویی مسیر U شکل را طی می کند و در طی مراحل اولیه ازدواج رضایت زناشویی افزایش می یابد و در طول ۱۰ تا ۲۰ سال بعد رو به کاهش می رود و بعد از اینکه فرزندان خانه را ترک می کنند زوجین مجال بیشتری برای تقویت رابطه زناشویی دارند. افزایش می یابد (هابر^۱ ناوارو^۲ و میل^۳ مام^۴ ۲۰۱۰).

یکی از مهمترین عوامل تعیین کننده رضایتمندی از رابطه زناشویی، عشق و کیفیت آن است (حفاظی طرهبه، ۱۳۸۵). با آفرینش انسان عشق نیز آفریده شد. عشق بین زوجین چیزی است که علاوه بر آرامش دو طرف بر دیگر افراد خانواده هم تاثیرات مثبتی دارد (رحیمی و عرفان منش، ۱۳۸۵). لی^۵ (۱۹۷۳) نظریه ی ابعاد شش گانه عشق را ارائه نمود که شامل سه عامل اصلی شیدایی^۶، تجربه^۷، دوستی^۸ و عوامل فرعی شامل عشق واقع گرایانه^۹، عشق وابستگی^{۱۰}، و عشق گذشت^{۱۱} است. براساس توصیف هندریک^{۱۲} (۱۹۸۶) شیدایی شامل جاذبه و کشش نیرومند نسبت به همسر است که هم به صورت فیزیکی و هم هیجانی ابراز می شود. کسانی که از روی تجربه عاشق می شوند، به ارتباط جنسی علاقه دارند و تعهد را در این رابطه مهم نمی دانند. عشق دوستانه فاقد هیجانان شدید است و قبل از رابطه جنسی مهم است که فرد، طرف مقابل را دوست خود بداند. در عشق از روی وابستگی حسادت و ترس از این که شریک او را ترک کند دیده می شود. در عشق گذشت نیازهای همسر در اولویت است در عشق واقع گرایانه فرد به دنبال همسری متناسب با موقعیت و شرایط خود می گردد (رحیمی و عرفان منش، ۱۳۸۸).

نتایج به دست آمده نشان می دهد که عشق رابطه ی مستحکمی با رضایت زناشویی دارد و یکی از عوامل بسیار مهم در دستیابی به رضایت زناشویی در روابط زناشویی عشق است. در تحقیقی که توسط قمرانی

^۱ - Huber

^۲ - Navarro

^۳ - Womile

^۴ - Mumme

^۵ - Lee

^۶ - Passionate

^۷ - Praying-game

^۸ - friendship

^۹ - pragma-practi

^{۱۰} - dependent

^{۱۱} - selfless

^{۱۲} - Hendrick

(۱۳۸۴) انجام شد نتایج نشان داد که عشق نقش مهمی در رضایت زناشویی دارد و عشق و اعتماد بین همسران نخستین انگیزه در سازگاری و حل تعارض بوده است. عشق به همسر زیر بنای رضایت از زندگی را تشکیل می دهد و رضایت زناشویی یک ارزیابی کلی از وضعیت رابطه زناشویی یا رابطه ی عاشقانه کنونی فرد است (عدالتی، ردزوان^۱ ۲۰۱۰).

کامکار و جباریان (۱۳۸۵) نیز در پژوهشی تاثیر صمیمیت در اختلافات زناشویی را بر ۳۰ زن متأهل که به قصد طلاق و جدایی به مراجع ذیربط مراجعه کرده بودند، بررسی نمودند و نشان دادند که ۵۷٪ اختلال در روابط زناشویی به دلیل اختلال در روابط عاطفی و صمیمی بین زوجین بوده است.

سبک های دلبستگی یکی از عوامل موثر دیگر در رضایت همسران از یکدیگر می باشد. دلبستگی یکی از مفاهیم تحولی بسیار مهم در جریان رشد انسان می باشد. اولین بار "بالبی"^۲ این موضوع را برای تبیین ارتباط بین کودک و مراقبان اصلی مطرح نمود. بعد از وی آینزورث^۳ (۱۹۷۸) سه سبک دلبستگی کلی را معرفی کرد:

۱) سبک دلبستگی ایمن

۲) سبک دلبستگی نا ایمن اجتنابی

۳) سبک دلبستگی نا ایمن دو سوگرا

درحقیقت افراد برای ارضای نیازهای عاطفی خود به یکدیگر تکیه می کنند. به تعبیر بهتر، دلبستگی ماهیت متقابل دارد و هر دو شریک به عنوان منبع دلبستگی برای یکدیگر عمل می کنند. ازدواج هم بستر تشکیل و تجربه پیوندهای عاطفی و پیوستن ها و گسستن های مستمری است که در چارچوب دلبستگی تبیین می شود. سبک دلبستگی ایمن با سطوح بالاتر رضایت زناشویی همبستگی دارد و در عوض زوج های ناایمن سطوح پایین تر رضایت زناشویی را گزارش داده اند تا آنجا که احتمال گسستن پیوند زناشویی را تا ۵۸ درصد افزایش می دهد. پالی و همکاران (۲۰۰۵) نیز در تحقیقی به بررسی رابطه بین دلبستگی ایمن با رضایت زناشویی پرداخته اند و نشان داده اند که دلبستگی ایمن با رضایت زناشویی همبستگی مثبت داشته است. ازسوی دیگر بیان داشتند ۳۸ درصد زوجین به دلیل عدم برخورداری از رضایت زناشویی قادر به حل تعارضات زندگی خود نبوده اند که در ۶۲/۴ درصد زوجین منجر به جدایی از یکدیگر شده است.

^۱ - redzuan

^۲ - bowlbiny

^۳ - ainsworth

هازان و شیور (۱۹۸۷) نظریه دلبستگی را به حیطه های عشق و تنهایی گسترش داده اند، به نظر این مولفین عشق "روایی" یک فرآیند دلبستگی است که به وسیله اشخاص مختلف به گونه هایی متفاوت تجربه می شود. عشق رویایی در افراد ایمن بادوام تر است، به علاوه این گروه در مورد عشق به طور کلی کمتر بدبین هستند و روابطشان کمتر از دو گروه نایمن، دچار شکست می شود. به عبارت دیگر سبک های مختلف دلبستگی، مدت و ثبات و کیفیت روابط عشقی بزرگسالان را تعیین می کند. به این معنا که افراد ایمن در روابط عشقی، اعتماد، صمیمیت و هیجان مثبت بیشتری نسبت به دو گروه نایمن دارند. بزرگسالان اجتنابی از صمیمیت می ترسند و نمی توانند به طرف مقابلشان اعتماد کنند، اما افراد مضطرب - دوسوگرا نسبت به روابطشان اشتغال خاطر دارند و از آن نگرانند.

فینی^۱ (۱۹۹۹) در پژوهش خود دریافت که دلبستگی ایمن با رضایت زناشویی زوجین همبستگی مثبت دارد.

بین سبک های مختلف دلبستگی از لحاظ میزان رضایت زناشویی تفاوت وجود دارد. افراد ایمن چه مرد و چه زن رضایت زناشویی بالاتری نسبت به سبک های دیگر دارند و زمانی که هر دو، زن و شوهر سبک دلبستگی ایمن دارند رضایت زناشویی بالاتر از زوج هایی است که یکی یا هر دو آنها نایمن (اجتنابی، دو سوگرا) هستند. همچنین تحقیقات نشان می دهند زمانی که سبک دلبستگی زن و شوهر متجانس است به عبارتی هر دو ایمن یا هر دو اجتنابی یا هر دو، دو سوگرا هستند رضایت زناشویی آنها بالاتر از زوج هایی است که سبک دلبستگی غیرمتجانس دارند در میان سبک های مختلف دلبستگی پایین ترین رضایت زناشویی متعلق به زوج هایی بود که یکی از آنها سبک دلبستگی اجتنابی و دیگری سبک دلبستگی دوسوگرا داشت (عیدی و خانجانی، ۱۳۸۵).

حافظی و جامعی نژاد (۱۳۸۹) در پژوهشی نشان دادند که بین عشق، عاطفه منفی و سبک دلبستگی ایمن و اجتنابی با رضایت زناشویی رابطه معناداری وجود دارد.

با توجه به آنچه گفته شد و با توجه به اهمیت رضایت زناشویی در بهبود کیفیت زندگی و رضامندی کلی، کاهش اختلافات زناشویی و طلاق، پژوهش حاضر در صدد پاسخگویی به این سوال کلی است که آیا بین سبک های دلبستگی و سبک های عشق با کیفیت زندگی و رضایت زناشویی معلمان زن شهرستان اردبیل رابطه معنی داری وجود دارد؟

ضرورت و اهمیت پژوهش:

کیفیت زندگی یک مفهومی است که برای ترسیم توسعه و رفاه در یک جامعه به کار می رود. کیفیت زندگی منعکس کننده شرایط زندگی و رفاه افراد است. طی ۳۰ سال گذشته، کیفیت زندگی به مثابه یک هدف اصلی توسعه جامعه بر سیاست گذاری های بسیاری از کشورها تاثیر گذار بوده است. مفهوم کیفیت زندگی جایگزین ایده ثروت و به مثابه هدف اصلی توسعه اجتماعی شده است. امروزه مفهوم کیفیت زندگی از چارچوب های نظری است که برای سنجش شرایط زندگی در جوامع مختلف زیاد به کار می رود و علایق برای سنجش کیفیت زندگی یک انگیزه اساسی در این حوزه تحقیقی است (اشمیت، ۲۰۰۲). کوهلی و همکاران (۲۰۰۵)، به نقل از کوستانزا^۱ و همکاران (۲۰۰۷) در بررسی خود کیفیت زندگی را احساسی کلی از بهبودی شامل مواردی همچون شادی و رضایت از زندگی تلقی کرده اند. سازمان جهانی بهداشت (۱۹۹۷) کیفیت زندگی را در بر گیرنده خوشحالی، رضایت از زندگی، بهزیستی، خودشکوفایی، بی نیازی و رهایی از فقر، کارکرد هدفمند، بهزیستی جسمانی، روانی و اجتماعی کامل، نه صرفاً نبود بیماری می داند. شلدون (۲۰۰۰) به نقل از راپلی^۲ (۲۰۰۳) معیارهایی مانند کامیابی، رضایت، بیکاری اندک، بهزیستی روان شناختی، لذت از زندگی و آزادی را از نشانه های کیفیت زندگی معرفی نمود.

یکی از نهادهای مهم اجتماعی که به لحاظ اهمیت، نقش و کارکردهای مختلف، مورد توجه علمای مذهبی، اخلاقی و صاحب نظران تعلیم و تربیت، جامعه شناسی و روان شناسی قرار گرفته است نهاد خانواده می باشد (بیابانگرد، ۱۳۸۱). لذا اهمیت شناخت و بررسی عواملی که سبب قوام و استحکام این نهاد اجتماعی می گردد می تواند گامی مفید در راستای ارتقای سطح فرهنگ جامعه باشد (عطاری و همکاران، ۱۳۸۵). رضایت زناشویی یکی از عوامل موثر در ثبات و پایداری خانواده ها و در عین حال بهداشت روانی همسران و فرزندان است. در روابط زناشویی عوامل متعددی باعث رضایت همسران از یکدیگر می شود. سلامت فیزیکی و عاطفی، بهداشت روانی فرد در جامعه در گرو سلامت روابط زناشویی و تداوم بقای ازدواج می باشد (شریفی و رضازاده، ۱۳۸۸). اما متأسفانه بررسی های انجام گرفته از سوی سازمان بهزیستی در ۹ ماهه نخست سال ۱۳۸۸، نشان می دهد که میزان طلاق نسبت به مدت مشابه

^۱-Costanza

^۲-Rapley

سال قبل، از افزایش ۱۵/۷ درصدی برخوردار بوده است و آمار طلاق به ۹۳۷۶۹ نفر رسیده است. بنابراین لازم است پژوهش‌های گسترده‌ای در زمینه رابطه رضایت زناشویی با متغیرهای گوناگون صورت بگیرد. شناسایی عوامل پیش‌بینی‌کننده کیفیت زندگی و رضایت زناشویی می‌تواند در افزایش احساس کلی رضامندی و بهبود کیفیت زندگی و کاهش طلاق و اختلافات زناشویی موثر باشد. همچنین، در صورتی که نتایج این تحقیق بیانگر این باشد که سبک عشق و سبک دلبستگی خاصی با افزایش و بهبود کیفیت زندگی و رضایت زناشویی ارتباط دارد، می‌توان با اصلاح سبک‌های عشق و سبک‌های دلبستگی در مراکز روان‌درمانی و آموزش نحوه ایجاد سبک‌های صحیح دلبستگی و ارتباطی به والدین و جوانان در راستای بهبود کیفیت زندگی و رضایت زناشویی گام برداشت.

سؤالات پژوهشی

- ۱- آیا سبک‌های عشق و سبک‌های دلبستگی، رضایت زناشویی معلمان زن را پیش‌بینی می‌کنند؟
- ۲- آیا سبک‌های عشق و سبک‌های دلبستگی، کیفیت زندگی معلمان زن را پیش‌بینی می‌کنند؟

فرضیه‌ها

- ۱- بین عشق رمانتیک و کیفیت زندگی معلمان زن رابطه معنی‌دار وجود دارد.
- ۲- بین عشق تفننی و کیفیت زندگی معلمان زن رابطه معنی‌دار وجود دارد.
- ۳- بین عشق وابسته و کیفیت زندگی معلمان زن رابطه معنی‌دار وجود دارد.
- ۴- بین عشق واقع‌گرا و کیفیت زندگی معلمان زن رابطه معنی‌دار وجود دارد.
- ۵- بین عشق ایثارگرانه و کیفیت زندگی معلمان زن رابطه معنی‌دار وجود دارد.
- ۶- بین عشق دوستانه و کیفیت زندگی معلمان زن رابطه معنی‌دار وجود دارد.
- ۷- بین دلبستگی ایمن و کیفیت زندگی معلمان زن رابطه معنی‌دار وجود دارد.
- ۸- بین دلبستگی اجتنابی و کیفیت زندگی معلمان زن رابطه معنی‌دار وجود دارد.
- ۹- بین دلبستگی مضطرب و کیفیت زندگی معلمان زن رابطه معنی‌دار وجود دارد.
- ۱۰- بین عشق رمانتیک و رضایت زناشویی معلمان زن رابطه معنی‌دار وجود دارد.
- ۱۱- بین عشق تفننی و رضایت زناشویی معلمان زن رابطه معنی‌دار وجود دارد.
- ۱۲- بین عشق وابسته و رضایت زناشویی معلمان زن رابطه معنی‌دار وجود دارد.
- ۱۳- بین عشق واقع‌گرا و رضایت زناشویی معلمان زن رابطه معنی‌دار وجود دارد.

- ۱۴- بین عشق ایثارگرانه و رضایت زناشویی معلمان زن رابطه معنی دار وجود دارد.
- ۱۵- بین عشق دوستانه و رضایت زناشویی معلمان زن رابطه معنی دار وجود دارد.
- ۱۶- بین دلبستگی ایمن و رضایت زناشویی معلمان زن رابطه معنی دار وجود دارد.
- ۱۷- بین دلبستگی ایمن و رضایت زناشویی معلمان زن رابطه معنی دار وجود دارد.
- ۱۸- بین دلبستگی ایمن و رضایت زناشویی معلمان زن رابطه معنی دار وجود دارد.

اهداف پژوهش:

هدف کلی

هدف کلی این تحقیق بررسی رابطه سبک های عشق و سبک های دلبستگی با رضایت زناشویی و کیفیت زندگی معلمان زن شهر اردبیل است.

اهداف اختصاصی

- ۱- تعیین رابطه سبک های عشق با رضایت زناشویی
- ۲- تعیین رابطه سبک های عشق با کیفیت زندگی
- ۳- تعیین رابطه سبک های دلبستگی با رضایت زناشویی
- ۴- تعیین رابطه سبک های دلبستگی با کیفیت زندگی
- ۷- پیش بینی رضایت زناشویی و کیفیت زندگی بر اساس متغیر های سبک های عشق و سبک های دلبستگی.

تعاریف نظری و عملیاتی متغیر ها

۱- کیفیت زندگی:

تعریف مفهومی: درک منحصر به فرد هر شخص در مورد این که آیا زندگی او با وجود ارتباطی که با خانواده اش و دوستانش و اجتماعش دارد، برایش رضایت بخش و قابل قبول هست؟ هم چنین ارضاء روانی، اجتماعی، اقتصادی، احساس، فرهنگی، مذهبی و جنسی برایش موجود هست؟ این متغیر وضعیت زندگی افراد را از جنبه های مختلف از جمله رفاه مادی، سلامت جسمانی، تحول فردی، روابط زناشویی، روابط فامیلی، روابط با دوستان، رفتارهای نوع دوستانه، رفتار سیاسی، ویژگی های شغلی، روابط شغلی، رفتار ابتکاری، هنری، فعالیت ورزشی، اوقات فراغت و خودنمایی در می گیرد (شیبایی، ۱۳۸۴).